

## СТРАТЕГІЧНА ПОБУДОВИ ПІДРОЗДІЛІВ МІЛІЦІЇ (ПОЛІЦІЇ) УКРАЇНИ

**О.М. Юрченко**

*керівник Міжвідомчого науково-дослідного центру  
з проблем боротьби з організованою злочинністю  
при Раді національної безпеки і оборони України,  
доктор юридичних наук, доцент*

**І.В. Сервецький**

*начальник кафедри управління в ОВС України  
Національної академії внутрішніх справ,  
доктор юридичних наук, доцент*

**О.В. Сапрун**

*ад'юнкту кафедри управління в органах внутрішніх справ  
Національної академії внутрішніх справ*

**Постановка проблеми.** Для органів внутрішніх справ України сьогодні є найактуальніша проблема стратегія і тактика внутрішньої побудови. Існуюча система є затратною і не в повній мірі здатною виконувати завдання, поставлені новим Кримінальним процесуальним кодексом України.

Більше того, сучасна структура органів внутрішніх справ, є недосконалою і не відповідає Євроінтеграційним процесам, що зазначено в Указі Президента України № 127 від 12 березня 2013 р. «Про невідкладні заходи щодо європейської інтеграції України». Важливою складовою успішної діяльності ОВС є впровадження демократичних принципів державного управління, децентралізація правоохоронної функції, наближення її до суспільних інтересів, перетворення із каральних підрозділів на підрозділи сервісної допомоги громадянам.

Докорінна зміна структури Міністерства внутрішніх справ ні в кого не викликає сумніву, є обґрунтованою, та своєчасною і відповідає національному плану дій щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», затверджених Указом Президента України від 12 березня 2012 р. № 187, яким Президент України поставив завдання щодо вдосконалення структури Міністерства внутрішніх справ України та перетворення його в цивільне відомство, створення в системі Міністерства внутрішніх справ України єдиного електронного документообігу [1].

З запровадженням нового Кримінального процесуального кодексу, виникла нагальна потреба в реформуванні правоохоронних органів. Про що заявив Президент України Янукович В.Ф. на координаційній нараді керівників правоохоронних органів на тему «Забезпечення протидії злочинності та корупції в державі в умовах реформування кримінального процесуального законодавства»: «Немає жодних сумнівів у необхідності масштабних перетворень у сфері кримінальної юстиції».

Ми маємо активізувати реформи, забезпечити їх успішність. На це буде спрямована реалізація Концепції реформування правоохоронних органів, що має бути прийнята найближчим часом.

В основу реформи має бути покладено реалістичний підхід. В умовах обмеженого фінансування слід подумати над перегрупуванням сил і засобів, ефективним розподілом компетенції між правоохоронними органами.

Основний акцент – на оптимізацію структури правоохоронних органів. Неefективні підрозділи мають бути ліквідованими, а ефективні – створені.

Не можна в умовах непростой кримінальної ситуації йти на необдумане скорочення основної оперативної ланки. Навпаки, ця ланка має бути ресурсно посилена за рахунок обслуговуючих підрозділів» [2].

За словами Міністра МВС України Захарченка В.Ю., необхідно створити таке правоохоронне відомство, яке б займалося вирішенням нагальних проблем громадян, стало помічником і захисником для законотрухняних громадян [3].

Проведення гласних, негласних слідчих (розшукових) дій здійснюється з метою захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорони прав та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності у міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений і жодна особа не була піддана необгрунтованому процесуальному примусу [4].

Цю функцію, тобто здійснення негласних слідчих (розшукових) дій було закріплено в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» [5].

З прийняттям Кримінального процесуального кодексу України виникли протиріччя щодо співвідношення норм чинного кримінально-процесуального та оперативно-розшукового законодавства, які значно знижують можливості досудового розслідування.

**Мета дослідження** – ознайомити з наявністю існуючої структури та внести пропозиції щодо реформування структури МВС України.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Г.А. Туманов одним із перших, хто займався дослідженням структури органів внутрішніх справ, а також вагомими і фундаментальними вважаються дослідження зроблені О.М. Бандуркою, Ю.Ф. Кравченком.

Окрім того, дослідженням структури займались В.Б. Аверьянов, В.З. Веселий, В.Т. Вишняков, Г.Г. Зуйков, В.Ф. Сухорев, А.Ф. Майдигов та ряд інших авторів.

**Основні результати дослідження.** Дослідженню проблем реформування органів внутрішніх справ в цілому приділено багато уваги, на відміну дослідженню теоретичних засад оптимізації структури ОВС приділялась не належна увага, тому теоретична складова потребує додаткового вивчення, розробки та вдосконалення. Необхідно, щоб підрозділи міліції (поліції) більш ефектив-

но вирішували завдання щодо захисту прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина.

На що вказало 94,7 % респондентів – начальників органів внутрішніх справ. Крім того, вони вказали на необхідність збільшення ППС, за рахунок скорочення чисельності ДАІ, ДІМ та інших служб, при цьому необхідно посилити слідчо – кримінальний блок міліції, об'єднавши їх у один підрозділ – детективи. Це дозволить покращити відбір кадрів, фінансування особового складу та матеріального забезпечення, практичне навчання особового складу, перерозподіл посад та майна за рахунок інших підрозділів з урахуванням їх навантаження, спростувати статистичну звітність, підвищити професійний рівень, скорочення міських управлінь, кожна служба має займатися своєю роботою, відповідно до функціональних обов'язків. Міліція повинна складатись із слідчо-кримінальної та підрозділів громадської безпеки.

Отже, структура міліції (поліції) повинна бути зрозумілою громадянам, здатною захищати їх права та свободи.

### **I. СТРУКТУРНА РЕОРГАНІЗАЦІЯ МІЛІЦІЇ**

Структурну реорганізацію й удосконалення діяльності підрозділів, що ведуть слідчо-оперативну роботу органів внутрішніх справ, пропонуємо здійснити системно.

Вдосконалення організаційної структури ОВС можливо здійснити завдяки запровадженню чотирівневої системи управління:

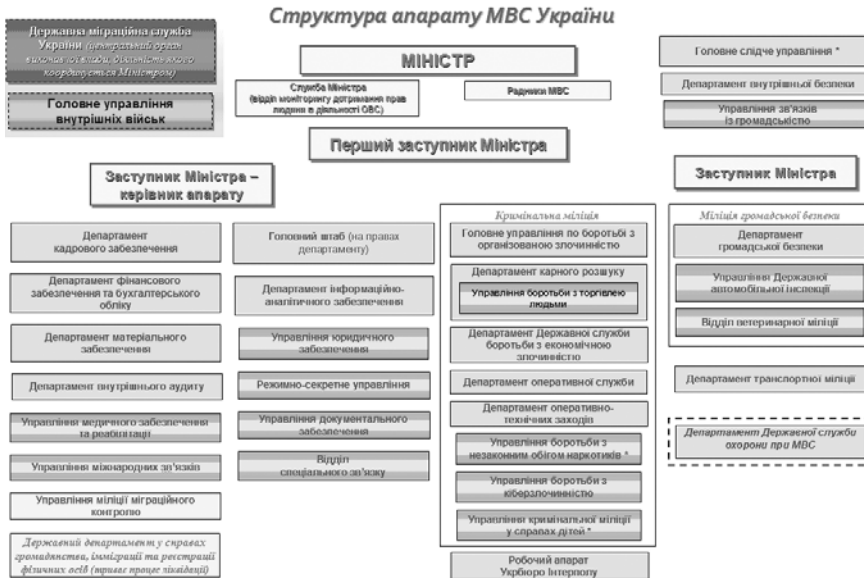
- перший рівень, це – Центральний апарат МВС України;
- другий рівень регіональні управління, які повинні бути складатись із 2-3-х обласних УМВС, ГУ МВС, УМВСТ;
- третій рівень – окружні відділи міліції, що можуть створюватись у точній відповідності до виборчих округів (246), що дозволить укрупнити міськрайлінооргани, а також з відділень міліції з постійним, періодичним та ситуаційним чергуванням.
- четвертий рівень місцевий, який повинен складатись із виборних представників громадськості (шерифи, старости чи інше), але з виконанням функцій правопорядку.

З урахуванням вищезазначеного, вважаємо, що організаційна структура ОВС може бути такою, а саме:

#### **На рівні МВС України:**

##### **На першому рівні – в центральному апараті МВС України:**

1. Департамент карного розшуку (ДКР);
2. Департамент Державної служби боротьби з економічною злочинністю (ДДСБЕЗ);
3. Департамент фінансової та економічної безпеки (ДФЕБ);
4. Департамент боротьби з незаконним обігом наркотиків (ДБНОН);
5. Департамент боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми (ДБЗПТЛ);
6. Департамент кримінальної міліції у справах дітей (ДКМСД);
7. Департамент оперативної служби (ДОС);



8. Департамент оперативно технічних заходів (ДОТЗ);
9. Департамент спеціальних операцій (ДСО);
10. Департамент кінологічної служби (ДКС);
11. Департамент протидії кіберзлочинності (ДПК);
12. Департамент боротьби з організованою та групувою злочинністю (ДБОГЗ).

Для підвищення статусу наявних та запропонованих департаментів, необхідно визначити керівників (заступниками Міністра) – кримінальної міліції та міліції громадської безпеки МВС України.

**На другому рівні – регіональні управління УМВС, ГУМВС областей та УМВСТ:**

1. Управління карного розшуку (ВКР);
2. Управління Державної служби боротьби з економічною злочинністю (ВДСБЕЗ);
3. Управління фінансової та економічної безпеки (ВФЕБ);
4. Управління боротьби з незаконним обігом наркотиків (ВБНОН);
5. Управління боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми (ВБЗТТТЛ);
6. Управління кримінальної міліції у справах дітей (ВКМСД);
7. Управління оперативної служби (ВОС);
8. Управління оперативно технічних заходів (ВОТЗ);
9. Управління спеціальних операцій (ВСО);
10. Управління кінологічної служби (ВКС);
11. Управління протидії кіберзлочинності (ВПК);



**12. Управління боротьби з організованою та груповою злочинністю (УБОЗ).**

Керівників зазначених управлінь є заступниками начальника кримінальної міліції УМВС, ГУ МВС, УМВСТ за напрямками роботи.

**На третьому рівні окружні відділи**



**Четвертий рівень** повинен складатись із виборних представників громадськості (шерифи, старости чи інше), але з виконанням функцій правопорядку.

Дані підрозділи МВС пропонуємо назвати департаменти, на рівні регіонів – регіональні управління, а окружні підрозділи пропонуємо назвати відділи, відділення міліції. Їх кількість та якість повинна визначається лише наказом Міністра, з єдиною назвою – це призведе до єдиного тлумачення підрозділів, структурує їх. У ході проведення структурних змін може бути створено до



15 регіональних управлінь, (225) окружних відділів та приблизно до 1000 відділень міліції з постійним, періодичним, ситуаційним чергуванням.

**Висновки.** Впровадження запропонованої структури буде мати значні переваги, а саме: територіальні, ресурсні, технічні, кадрові, організаційні, управлінські – це все дозволить:

- по-перше, – за рахунок структурної оптимізації зекономити значні кошти та вирішити питання підвищення заробітної плати (молодшому начальницькому складу від 3000 гривень, офіцерському складу до 5000 гривень.);

- по-друге, – скоротити керівний склад ОВС;

- по-третє, – мінімізує корупційний вплив на керівників ОВС та окремих працівників;

- по-четверте, – зберегти професійне ядро міліції, що дозволить підвищити професійний рівень та оперативну освідомленість на території, що обслуговується;

- по-п'яте, – кадрові зміни дозволять вибрати кращих із кращих керівників ОВС. Це дозволить змінити практику необґрунтованого призначення некомпетентних працівників на керівні посади і дозволить створити дієвий кадровий резерв;

- по-шосте, – значно підвищити матеріально-технічне забезпечення, а саме: транспорт зосередити в окружних відділах ОВС.

Отже, за рахунок структурної оптимізації можна значно підвищити ефективність оперативно – службової діяльності органів внутрішніх справ з реагування на заяви та повідомлення громадян про кримінальні правопорушення.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», затверджених Указом Президента України від 12.03.2012 року № 187 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>

2. Офіційний веб сайт Президента України. Виступ Президента на координаційній нараді керівників правоохоронних органів на тему «Забезпечення протидії злочинності та корупції в державі в умовах реформування кримінального процесуального законодавства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/26057.html>

3. Gazeta.ua Захарченко буде реформувати МВС і карати хамів. Неділя, 17.03.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://gazeta.ua/articles/politics/\\_zaharchenko-bude-reformuvati-mvs-i-karati-hamiv/418375](http://gazeta.ua/articles/politics/_zaharchenko-bude-reformuvati-mvs-i-karati-hamiv/418375)

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України: Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України чинне законодавство з 19 листопада 2012 року: (ОФЦ, ТЕКСТ). – К. : Паливода А. В., 2012. – 382 с.

5. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лют. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22.

**Юрченко О.М., Сервецький І.В., Сапрун О.В. Стратегічна побудови підрозділів міліції (поліції) України**

*Стаття присвячена актуальній темі – дослідженню стратегічної побудови підрозділів міліції (поліції) України. Розглянуто теоретичні положення структурних змін підрозділів міліції (поліції) у сучасних умовах.*

**Ключові слова:** стратегія, структура, міліції (поліції).

**Юрченко А.М., Сервецкий И.В., Сапрун А.В. Стратегическое построение подразделений милиции (полиции) Украины**

*Статья посвящена актуальной теме – исследованию стратегического построения подразделений милиции (полиции) Украины. Рассмотрены теоретические положения структурных изменений подразделений милиции (полиции) в современных условиях.*

**Ключевые слова:** стратегия, структура, милиции (полиции).

**Yurchenko A., Servetsky I., Saprunov A. Strategic constructing of police units (police) Ukraine**

*The article is devoted to an important topic – the study of the strategic structure in units of militia (police) of Ukraine. We consider the theoretical position of the structural changes in police units (police) in the modern world.*

**Keywords:** strategy, structure, militia (police).

Стаття надійшла до редакції 14.05.2013.